

Vlaanderen
is omgeving

Evaluatie ketenroadmap voedselverlies 2015-2020

▲ Eindrapport

Evaluatie ketenroadmap voedselverlies 2015-2020

Dit rapport bevat een korte evaluatie van de voorbije 5 jaar Ketenroadmap Voedselverlies. Binnen dit ketenplatform hebben een verscheidenheid aan partners samengewerkt om voedselverlies binnen Vlaanderen op de kaart te brengen en terug te dringen. Dit rapport is een terugblik op de totstandkoming van de ketenroadmap, de werking en resultaten alsook de samenwerking binnen de Ketenroadmap Voedselverlies.

Dit rapport is een uitgave samengesteld vanuit het Vlaams Ketenplatform Voedselverlies in samenwerking met het Departement Omgeving (2021)

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Peter Cabus
Departement Omgeving
Vlaams Planbureau voor Omgeving
Koning Albert II-laan 20 bus 8, 1000 Brussel
vpo.omgeving@vlaanderen.be
www.omgevingvlaanderen.be

Coördinatie en redactie

Departement Omgeving – Afdeling Partnerschappen met Besturen en Maatschappij en Afdeling Vlaams Planbureau voor Omgeving

Auteurs

Departement Omgeving – Hilde Van Lancker, Fatma Kamas, Helena Bieseman
Departement Landbouw & Visserij - Kris Roels
Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin – Anne Van Der gucht
OVAM – Ann Braekevelt, Joke Van Cuyck
Boerenbond – Diane Schoonhoven
Fevia Vlaanderen– Liesje De Schamphelaire
Comeos Vlaanderen en Unie Belgische Catering – Sami Hemdane
Horeca Vlaanderen - Eve Diels
BV-OECO - Jan Velghe

Wijze van citeren

Vlaams Ketenplatform Voedselverlies (2021) “Evaluatie ketenroadmap voedselverlies 2015-2020”

PARTNERS

Vlaanderen
verbeelding werkt

BOERENBOND
trouw aan land- en tuinbouw

Fevia
Vlaanderen

INHOUDSTAFEL

1	Inleiding	5
2	Ketenroadmap 2015-2020	5
a)	Opstart	5
b)	Ondertekenaars	6
c)	Doelstelling en acties	7
d)	Opvolging en coördinatie	8
e)	Financiering	8
f)	Monitoring	8
g)	Communicatie en netwerk	10
h)	Best practices	10
i)	Internationale context	11
j)	Vrijwillige overeenkomst	11
3	Evaluatie.....	12
a)	Evaluatie formulering doelstelling en acties	12
b)	Evaluatie monitoring	16
c)	Evaluatie samenwerking	16
d)	Conclusie & algemene aanbevelingen	17
4	Toekomst	18
	Referenties.....	20

1 INLEIDING

Nu de Ketenroadmap Voedselverlies 2015-2020 afgelopen is, dient een ex-post evaluatie zich aan. Dit rapport heeft als doel een beknopte eindevaluatie neer te schrijven. De bestaande bronnen en best practices worden verzameld. Op die manier ontstaat een overzichtsdokument van de voorbije 5 jaar.

Dit rapport werd geschreven door de ondertekenaars van de Ketenroadmap Voedselverlies, i.s.m. beleidsevaluatoren van het Departement Omgeving.

2 KETENROADMAP 2015-2020

A) OPSTART

Voorafgaand aan de Ketenroadmap Voedselverlies stond het thema al enkele jaren op de agenda in Vlaanderen. Er was anno 2014 reeds een mooi traject afgelegd. Er waren al verschillende initiatieven genomen om voedselverliezen in kaart te brengen, terug te dringen en hoogwaardig te valoriseren. Dit gebeurde in nauwe samenwerking met de sectorfederaties van de agrovoedingsketen, de overheid en andere relevante stakeholders.

De toegenomen maatschappelijke aandacht voor voedselverliezen en het besef dat niet één schakel maar de ganse keten aan zet was, sterkten de samenwerkende partners om een engagement op papier te zetten. Bovendien wou men zich inschrijven in de groeiende mondiale en Europese beweging en mee aan de kar trekken.

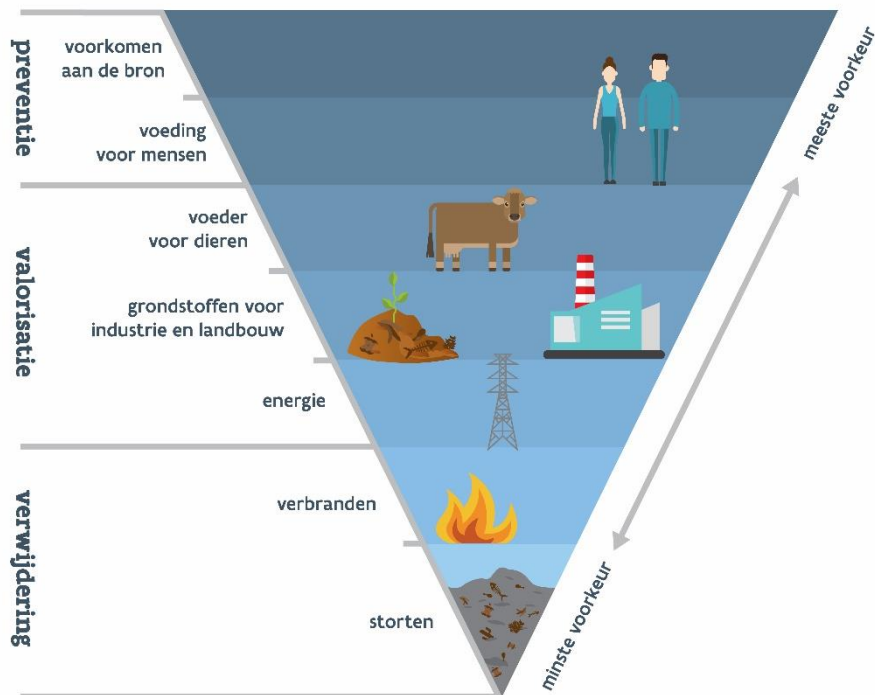
Op 31 maart 2014 werd de **engagementsverklaring “Samen tegen Voedselverlies”** ondertekend door toenmalig minister-president Kris Peeters, in naam van de Vlaamse Regering, en de ketenpartners Boerenbond, FEVIA Vlaanderen, Comeos Vlaanderen, Horeca Vlaanderen, Unie Belgische Catering (UBC) en het toenmalige Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties (OIVO). Samen formuleerden ze de ambitie om de voedselverliezen doorheen de gehele keten (productie, verwerking, distributie, bereiding en consumptie) zoveel mogelijk te beperken en maximaal te valoriseren, met de cascade van waardebehoud als leidraad en in lijn met de Europese doelstellingen. Daarbij werd uitgegaan van een gedeelde verantwoordelijkheid, een uitdaging waar alle schakels in de agrovoedingsketen mee geconfronteerd worden.

Deze ambities werden vervolgens vertaald in de **“Ketenroadmap Voedselverlies 2015-2020”** die op 3 april 2015 ondertekend werd. De ondertekenaars formuleerden een inspanningsverbintenis om gezamenlijk de voedselverliezen in Vlaanderen met 15% te verminderen tegen 2020.

De ketenroadmap gaat uit van **preventie** als uitgangspunt om te voorkomen dat er voedsel verloren gaat voor humane consumptie. Indien er toch voedselverlies optreedt en het voedsel niet meer als humane voeding kan dienen, dan streeft men ernaar om deze stroom, net zoals de niet-eetbare nevenstromen van voedselproducten, zo **hoogwaardig mogelijk te valoriseren**.

Men werkt met een **cascade van waardebehoud** als leidraad.

Cascade van waardebehoud

Figuur 1: Cascade van waardebehoud

Bron: Monitoring Voedselreststromen en voedselverliezen 2015 (2017)

B) ONDERTEKENAARS

Aangezien het doel van de Ketenroadmap was om ketenperspectief en ketensamenwerking rond voedselverlies tot stand te brengen, werden de verschillende ketenschakels rond de tafel gebracht. De Ketenroadmap Voedselverlies werd ondertekend door onderstaande sectorfederaties, die samen quasi de volledige agrovoedingsketen dekken.

- **Boerenbond** is de grootste beroepsorganisatie voor de agrarische sector (landbouwers en tuinbouwers in hoofd- of nevenberoep).
- **Fevia Vlaanderen**, de Vlaamse gewestelijke vleugel van Fevia, de federatie van de Belgische voedingsindustrie, vertegenwoordigt als sectorfederatie de voedingsbedrijven. De voedingsindustrie is de verwerkende schakel die landbouwproducten verwerkt tot half afgewerkte en afgewerkte producten. De voedingsindustrie omvat 27 subsectoren van voedingsproducten en dranken.
- **Comeos Vlaanderen**, de Vlaamse afdeling van Comeos, federatie van de Belgische handel en diensten, vertegenwoordigt de handel- en dienstensector en bevat leden die actief zijn in 18 sectoren van kleine en grote handelszaken tot restaurantketens en cateringbedrijven.
- **Horeca Vlaanderen** is de sectororganisatie van en voor de horeca, dat zowel cafés, restaurants als hotels omvat.
- **Unie Belgische Catering (UBC)** is de beroepsfederatie voor de grootkeukenprofessionals en bestaat uit vijf leden (Aramark, Compass, ISS Catering, Prorest en Sodexo).
- **Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Verbruikersorganisaties (OIVO)** was een Belgische stichting die de Belgische consumentenorganisaties informeerde en vertegenwoordigde in verschillende overlegorganen. OIVO is in 2015 stopgezet.

BV-OECO nam de rol van OIVO in de ketenroadmap over. BV-OECO staat voor Belgische Vereniging voor Onderzoek en Expertise voor de Consumenten Organisaties. Deze vereniging is opgericht door twaalf Belgische organisaties die actief zijn op vlak van consumentenbescherming.

- **Unizo** staat als grootste ondernemersorganisatie in voor de belangen en ten dienste van zelfstandigen, vrije beroepers en KMO-bedrijfsleiders.
- **Buurtsuper.be** vertegenwoordigt en ondersteunt, als Unizo-organisatie, de zelfstandige supermarkten en speciaalzaken.

Voor de **Vlaamse overheid** werd de Ketenroadmap Voedselverlies, in naam van de voltallige Vlaamse regering, ondertekend door 2 ministers, nl. **toenmalig Vlaams minister van Omgeving en Landbouw Joke Schauvliege** en **toenmalig Vlaams minister van Armoedebestrijding Liesbeth Homans**.

Het departement Omgeving, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), het departement Landbouw en Visserij en het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin werden, voor de Vlaamse overheid, de trekkende partners in dit samenwerkingsverhaal.

c) DOELSTELLING EN ACTIES

De ondertekenaars formuleerden in de Ketenroadmap Voedselverlies een inspanningsverbintenis om gezamenlijk de **voedselverliezen in Vlaanderen met 15% te verminderen tegen 2020**. Deze ambitieuze doelstelling werd door alle betrokkenen **initieel** omgezet in **9 actieprogramma's met 57 acties** om voedselverliezen in de hele keten terug te dringen. In de looptijd van het actieplan kwam er een 10de actieprogramma bij en werden een aantal acties toegevoegd.

Tegen het **einde** van het actieplan kan dus gesteld worden dat er **10 actieprogramma's** waren met een **100-tal concrete acties**.

Overzicht actieprogramma's:

- Actieprogramma 1: de bedrijven in de keten ondersteunen om voedselverliezen tegen te gaan
- Actieprogramma 2: samenwerking in de keten leidt tot minder voedselverlies
- Actieprogramma 3: bedrijven sensibiliseren, inspireren en engageren tegen voedselverlies
- Actieprogramma 4: personeel opleiden om voedselverliezen te voorkomen
- Actieprogramma 5: consumenten sensibiliseren, inspireren en engageren rond voedselverlies
- Actieprogramma 6: nieuwe samenwerkingsmodellen tussen reguliere en sociale economie
- Actieprogramma 7: het schenken van voedseloverschotten promoten en begeleiden
- Actieprogramma 8: onderzoek ondersteunt keten en overheid
- Actieprogramma 9: meten is weten, voor bedrijf en beleid
- Actieprogramma 10: lokale overheden sensibiliseren, inspireren en engageren

Alle acties, met vermelding van de trekker en een beschrijving per actie, staan opgesomd in het "**voortgangsrapport Ketenroadmap Voedselverlies 2015-2020**". Over elke actie werd jaarlijks de voortgang gerapporteerd. Over deze voortgang werd ook telkens gecommuniceerd via een persbericht en de website www.voedselverlies.be.

D) OPVOLGING EN COÖRDINATIE

De coördinatie en de opvolging van de uitvoering gebeurde via het Vlaams Ketenplatform Voedselverlies waarin de 5 ketenpartners Boerenbond, Fevia Vlaanderen, Comeos Vlaanderen, Horeca Vlaanderen en UBC (UBC is lidorganisatie van Comeos, beide sectororganisaties worden door eenzelfde persoon vertegenwoordigd) en de Vlaamse overheid (delegatie van de Interdepartementale Werkgroep Voedselverlies) zetelen, plus BV-OECO als vertegenwoordiger van Belgische consumentenorganisaties. Een 4-tal keer per jaar kwamen alle ondertekenaars bijeen om de voortgang van de ketenroadmap te bespreken.

Het voorzitterschap wisselde jaarlijks tussen de verschillende ketenpartners. De Vlaamse overheid, meer bepaald het Departement Omgeving, trad op als facilitator en secretaris. Een ruimere kerngroep vanuit de Vlaamse overheid, met medewerkers vanuit het departement Omgeving, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), het departement Landbouw en Visserij en het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin nam de dagelijkse werking van de ketenroadmap op zich.

E) FINANCIERING

Elke partner stond in voor de financiering van de eigen acties zoals vermeld in de ketenroadmap. Waar mogelijk, werd hierbij gebruik gemaakt van de bestaande kanalen voor onderzoeks- en subsidieprojecten.

F) MONITORING

Actieprogramma 9 van de Ketenroadmap Voedselverlies zette in op “Meten is weten, voor bedrijf en beleid”. Door een robuuste kennisbasis kon een onderbouwd beleid opgezet worden en konden correcte strategische keuzes gemaakt worden. Hierbij stond een cijfermatige en coherente onderbouwing van de preventie en valorisatie van voedselverliezen en nevenstromen doorheen de keten centraal. Een monitoring in de tijd maakt de vooruitgang meetbaar. De Vlaamse overheid en de ketenpartners hebben beslist om gezamenlijke afspraken te maken rond monitoring. Iedere partner heeft zijn bijdrage geleverd aan de dataverzameling (Vlaamse Regering et al., 2015).

In mei 2017 publiceerde de Vlaamse overheid in samenwerking met de ketenpartners een eerste meting, zgn. Nulmeting, van het gebruik van voedselreststromen in de gehele voedingsketen, van boer tot consument. Er werd meer dan een jaar gewerkt aan deze meting want de opdracht was erg complex. Alle partners in de keten voerden metingen uit en brachten cijfers bij elkaar. Voor het eerst beschikten we over cijfers die inzicht geven in de efficiëntie waarmee de voedingsketen, van boer tot consument, omgaat met voedselgrondstoffen.

De monitoring vertrekt van de structurele dataverzameling over afval- en materiaalstromen van de OVAM (het Integraal Milieujaarverslag) en werd aangevuld met dataverzameling door en voor enkele sectoren. De monitor is zoveel als mogelijk in overeenstemming gebracht met de Europese methodologische kwaliteitsleidraad van de EU-Fusions “Food Waste Quantification Manual” (die op zijn beurt is afgestemd met het mondiale “Food Loss and Waste Protocol”) (Tostivint et al., 2016; World Resources Institute, 2016). Het conceptuele kader werd verder uitgewerkt in functie van de Vlaamse context, definities en doelstellingen.

Ondanks de methodologische beperkingen gelden de gepresenteerde resultaten als de best beschikbare cijfers over de thematiek in Vlaanderen.

I) INTERNATIONALE CONTEXT

De Ketenroadmap Voedselverlies werd in 2015 opgemaakt. Op dat moment was er geen Europees beleidskader. In de loop van de periode 2015-2020 zijn zowel Europees als internationaal een aantal beleidsinitiatieven ontwikkeld en is er een SDG-doelstelling rond voedselafval afgesproken. Hierbij een korte kroniek van de belangrijkste ontwikkelingen voor de ketenroadmap.

- De Europese Commissie (2015) beschouwt het als een prioritair actiedomein om de Europese Economie Circulair te maken en schaaft zich achter de Sustainable Development Goal 12.3 van de Verenigde Naties.
- De Verenigde Naties (2015) hebben de strijd tegen voedselafval opgenomen in hun duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.
 - Sustainable Development Goal 12.3: “cutting in half per capita global food waste at the retail and consumer level, and reducing food losses along production and supply chains (including post-harvest losses) by 2030.”
- Refresh: o.a. onderzoek naar het inzetten van vrijwillige overeenkomsten om complexe problematieken als voedselverlies aan te pakken:
 - https://www.wrap.org.uk/sites/files/wrap/A_voluntary_approach_to_cutting_food_waste.pdf
 - https://eu-refresh.org/sites/default/files/REFRESH%20Policy%20Brief%20on%20VAs_2019_FINAL.pdf

Deze resultaten uit Refresh werden getoetst aan de praktijk van de Vlaamse Ketenroadmap Voedselverlies.

- Via het EU Platform on Food Losses and Food Waste (2016) werd input gegeven aan EU vanuit ervaringen met monitoring in Vlaanderen.
- Fact Finding Mission Food Waste (2018): De EC bracht werkbezoeken aan bedrijven en overheden in de 3 gewesten en rapporteerde over de aanpak van de reductie van voedselafval in België met het oog op mogelijke initiatieven op Europees niveau.
- Het EU Actieplan Circulaire economie en de Kaderrichtlijn afval (2019) zetten in op o.m. vermindering voedselafval en een gemeenschappelijke methodologie voor het meten van voedselafval.
- De Europese Farm2Fork Strategie (2020) zet o.m. in op de preventie van voedselafval.

J) VRIJWILLIGE OVEREENKOMST

De Ketenroadmap Voedselverlies kan gezien worden als een soort Vlaamse publiek-private samenwerking, gebaseerd op een vrijwillig engagement.

De samenwerking binnen de ketenroadmap werd getoetst aan de Blueprint Voluntary Agreements, ontwikkeld door WRAP (Waste and Resources Action Programme) in het kader van het Europese onderzoeksproject REFRESH (Resource Efficient Food and dRink for the Entire Supply cHain). De Vlaamse overheid nam een samenwerkende rol op in de Vlaamse ketenroadmap. De sectorfederaties namen het initiatief om een publiek doel na te streven.

ondertekend, was er geen eenduidig internationaal kader en hebben de ondertekenaars een eigen conceptueel kader ontwikkeld in het kader van een gezamenlijke monitoring van de problematiek. Een overeengekomen duidelijke definitie van de begrippen en een helder conceptueel kader bleek essentieel om een gemeenschappelijke taal te ontwikkelen dat toelaat de problematiek aan te pakken en remediërende acties te monitoren.

Acties werden opgezet, uitgevoerd en opgevolgd

De focus van de ketenroadmap lag op het stimuleren van concrete acties op het terrein. Dit werd bereikt door een publiek-private samenwerking waarbij een ketenperspectief werd gehanteerd bij de opmaak van acties. Hoewel er tijd nodig is om een mindswitch te realiseren op het terrein, heeft de ketenroadmap er zeker toe bijgedragen dat de preventie van voedselverlies aan belang heeft gewonnen in alle schakels van de keten.

De sensibilisering doorheen de keten moest zich vertalen in concrete acties om effect te hebben. Jaarlijks werd over de voortgang van afgesproken acties met de ketenpartners gerapporteerd. En kwamen nieuwe acties op de voorgrond. Er ontstonden ook veel acties in de praktijk los van de ketenroadmap, deze werden daarom niet opgenomen in de voortgangsrapportage. De rapportage is beschrijvend over de ondernomen acties. Het is echter moeilijk om hiervan het concrete resultaat in te schatten (zie verder).

Naargelang de omvang van de actie werden er indicatoren en tussentijdse mijlpalen vooropgesteld tijdens de uitvoering van de actie, deze werden echter niet standaard overgenomen in de rapportage.

Engagement van bedrijven werd gestimuleerd

De sectorfederaties hebben eigen acties geformuleerd inzake sensibilisering van, communicatie naar en ondersteuning van hun leden. Goede praktijkvoorbeelden in de kijker zetten, bleek stimulerend te werken. De rol van federaties is vooral om hun leden te informeren, inspireren, sensibiliseren, zorgen voor matchmaking, aanbieden van tools (al dan niet in samenwerking met partners), ... Het is aan de bedrijven zelf om dit in te vullen volgens hun eigen strategie en filosofie en in de context van hun individuele situatie.

Veel bedrijven zorgen er al voor dat er zo weinig mogelijk voedselverliezen zijn omdat dit ook financiële verliezen betekent voor hen. De quick-wins zijn meestal al genomen en op efficiëntieverbeteringen wordt steeds verder gewerkt. Nog verder gaan kan soms grote investeringen of innovatieve projecten vragen en die stap is moeilijker te nemen. Toch kunnen federaties via communicatie inspireren over verschillende mogelijkheden om nog verder verliezen te verminderen, en ook onderzoek en innovatie maakt het bedrijven mogelijk om verdere stappen te nemen.

De aanpak en het stimuleren van bedrijven is verschillend per sector. Er kan niet een welbepaalde aanpak uitgerold worden over alle sectoren heen en ook binnen sectoren kunnen er grote verschillen zijn. Het stimuleren van bedrijven is maatwerk, afhankelijk van het type bedrijf, de omvang, de impact, de zichtbaarheid, de mogelijkheden,...

De keuze om organisaties en bedrijven op te roepen tot actie en/of ondertekening van een engagement, kan op maat van de sectoren ingevuld worden met het oog op het meeste impact/bereik.

Aangezien elke partner voor elke actie intern de nodige middelen heeft gezocht en dit vaak verweven zat met andere projecten, kan geen overzicht gegeven worden van het totale kostenplaatje, noch van de personeelsinzet gekoppeld aan de ketenroadmap.

Communicatie en sensibilisatie werd opgezet

Bij de opstart van de ketenroadmap werd afgesproken om gezamenlijk te communiceren over de monitor en de voortgang van de acties. Er werd geen communicatiekader voor het ruime thema of strategie naar het brede publiek afgesproken.

Wel werd door sectorfederaties uitgebreid gecommuniceerd rond het thema voedselverlies naar hun leden. Dergelijke communicatie en sensibilisering bleek noodzakelijk om een draagvlak te creëren. Na 5 jaar ketenroadmap kan gesteld worden dat het thema op de kaart staat en leeft bij de individuele bedrijven wat erop wijst dat het een win-win oplevert voor de bedrijven. Het is echter zo goed als onmogelijk om de effecten van deze inspanningen te meten.

De impact van preventie-acties is heel moeilijk te meten. Dergelijke acties staan nooit los van andere context en het is een quasi onmogelijke oefening omdat men een bepaalde actie nooit kan afscheiden van andere acties op dat moment. Effecten van de acties zijn bovendien moeilijk te linken aan de cijfers van de monitoring.

Specifieke thema's werden gericht aangepakt

- Thematische uitwerking en multistakeholderperspectief

Doorheen elke schakel werd constructief samengewerkt, de partners leerden in de diepte kijken en verschillende perspectieven aan te nemen van de stakeholders bij het bepalen van acties. Zo leerde elke partner na te denken vanuit de horeca, vanuit het standpunt van een verwerker, ... en werd steeds de haalbaarheid in de praktijk vooropgesteld. Door deze constructieve samenwerking leerde men de verwachtingen en belemmeringen van iedere partner kennen. Men heeft getracht om een complexe materie als voedselverlies hands-on aan te pakken en bij het opzetten van acties en doelstellingen te redeneren vanuit het standpunt van iedere schakel.

- Voedseloverschotten werden herverdeeld

De ketenroadmap werd o.a. vanuit het beleidsdomein inzake armoedebestrijding ondertekend omdat aan voedseloverschotten een groot sociaal aspect verbonden is. Niemand vindt het wenselijk dat voedsel wordt weggegooid, terwijl een deel van de bevolking in armoede leeft en moeilijk toegang heeft tot bepaalde voedingsproducten.

In de loop van de voorbije 5 jaar hebben de voedseldistributieplatformen hun plaats verdiend op de kaart van Vlaanderen. Diverse projectsubsidies werden toegekend voor de opstart van dergelijke platformen en verdeelcentra. Zij zorgen voor de herverdeling van de onvermijdbare voedseloverschotten die door de veilingen, voedingsindustrie of retail ter beschikking gesteld worden. De nood aan structurele ondersteuning aan lokale organisaties en verdeelcentra die instaan voor de herverdeling van voedseloverschotten aan mensen in armoede blijft weliswaar bestaan.

- Rol van lokale besturen werd erkend

De voorbije 5 jaar leren ons dat de lokale besturen een duidelijke rol hebben in de strijd tegen voedselverlies bij de consument. Er werd een netwerk lokale besturen opgericht door de OVAM en het departement Leefmilieu, Natuur en Energie, voorloper van het huidige departement Omgeving, en partners VVSG, Vlaco en KOMOSIE (nu Herw!n) om lokale overheden te stimuleren en te ondersteunen bij het integreren van het thema voedselverlies in hun beleid.

manier van werken, de juiste mensen werden bij elkaar gebracht en de linken tussen elkaar werden korter gemaakt.

Kennisopbouw, uitwisseling en afstemming stonden centraal

Zowel de publieke als de private partners van de ketenroadmap zijn doorgaans zeer tevreden over de samenwerking binnen het actieplan en vinden deze vlot en constructief. Het netwerk dat is opgebouwd, biedt de nodige aanknopingspunten om samen voedselverlies tegen te gaan. Binnen het netwerk leidt de samenwerking niet enkel tot een gezamenlijke kennisopbouw, maar ook tot uitwisseling en afstemming. De uitwisseling van informatie gebeurt tussen de partners maar ook onderling naar de leden van de federaties via de communicatie over praktijkvoorbeelden, waardoor bedrijven via concrete voorbeelden kunnen bijleren.

Goede praktijken werden besproken, hoewel informatie-uitwisseling niet altijd even eenvoudig of vanzelfsprekend was gezien de confidentialiteit van bedrijfsvoeringen.

Eveneens is het duidelijk geworden voor de verschillende partners welke zaken concreet haalbaar zijn, wat de verschillende problematieken zijn en werd een onderscheid gemaakt tussen realistische en minder realistische oplossingen richting het bestrijden van voedselverlies. Resultaten uit praktijk en onderzoek werden op een vlotte manier met elkaar gecommuniceerd en bediscussieerd.

Voor de input van data voor de monitoring is veel inspanning geleverd en dit heeft ertoe bijgedragen dat de metingen binnen de betrokken sectoren werden geoptimaliseerd.

D) CONCLUSIE & ALGEMENE AANBEVELINGEN

De ketenpartners merken een duidelijke voor-en-na ketenroadmap situatie. De ketenroadmap heeft bijgedragen aan tal van zaken, de problematiek is helderder, Vlaanderen wordt als regio erkend in haar voorlopersrol en wordt als voorbeeld gebruikt als het gaat over de opgezette samenwerking en aanpak in de strijd tegen voedselverlies. Er kan gesteld worden dat de ketenroadmap zeker als versnellende factor heeft gewerkt voor de gehele keten.

Zo heeft de Ketenroadmap voedselverlies 2015-2020 o.a. de verdienste van:

- Verruiming van het netwerk en constructief overleg.
- “Awareness raising” rond voedselverlies in alle schakels van de voedselketen.
- Hogere visibiliteit en prioriteit te geven om voedselverlies in een aantal sectoren aan te pakken (bv. zorgsector, retail, catering, scholen).
- Het schenken van voedseloverschotten zit in de lift.
- Een gedeeld begrip van en beter zicht op hoeveelheden en bestemmingen van voedselreststromen.
- Het op structurele basis en via een gedeelde publiek-private inspanning in kaart brengen van voedselreststromen in publieke monitoringsrapporten.
- De omvang van voedselreststromen en voedselverliezen neemt af in enkele schakels, metingen en schattingen worden accurater, sectoren klimmen op de cascade van waardebehoud (tweede monitoringsrapport – situatie 2017).

Voor de toekomst is behoefte aan concrete focuspunten en structurele keten-overschrijdende samenwerkingsprojecten om verder het verschil te kunnen maken. Een zekere vaagheid in de beschrijving van de doelen, acties of evenementen moet indien mogelijk vermeden worden om

In het nieuw plan werd ook de input meegenomen uit de voortgangsrapportage van het actieplan biomassa(rest)stromen 2015-2020, uit de omgevingsanalyse^[2] en het Vlaamse en Europese wetgevende kader.

^[1] Onder meer volgende UPOBA-stakeholder workshops hebben plaatsgevonden bij OVAM: 11 juni 2019, 17 september 2019, 26 november 2019 en in de week van 9 maart 2020.

Het Ketenplatform Voedselverlies werd hiertoe uitgebreid met diverse stakeholders en kwam samen om 6 mei 2019, 10 september 2019, 25 november 2019, 10 maart 2020.

^[2] De OVAM liet in 2019 een omgevingsanalyse opmaken, die de beleids- en marktontwikkelingen van voedsel- en biomassa(rest)stromen in Vlaanderen en de omringende regio's in kaart brengt. Omgevingsanalyse voedsel- en biomassa(rest)stromen – Beleids- en marktontwikkelingen in Vlaanderen en omringende regio's. OVAM, 2019

REFERENTIES

- Engagementsverklaring “Samen tegen Voedselverlies” (2014)

<https://www.voedselverlies.be/sites/default/files/atoms/files/Engagementsverklaring%20voedselverlies%20ondertekend.pdf>

- Ketenroadmap Voedselverlies 2015-2020 (2015)

https://www.voedselverlies.be/sites/default/files/atoms/files/ketenroadmap_ondertekend_keten_en_ministers_kleur.pdf

- Voortgangsrapport Ketenroadmap Voedselverlies 2015-2020 (2021)

[xlsx bestand Eindrapportage acties ketenroadmap voedselverlies 2015 2020.xlsx \(288 kB\)](#)

- Monitoring Voedselreststromen en voedselverliezen 2015 (2017)

https://www.voedselverlies.be/sites/default/files/atoms/files/Monitoring%20Vlaanderen%202015_Voedselreststromen%20en%20voedselverliezen.pdf

- Monitoring Voedselreststromen en voedselverliezen 2017 (2019)

https://www.voedselverlies.be/sites/default/files/atoms/files/Monitoring_voedselreststromen_en_voedselverliezen_2017.pdf

- Actieplan voedselverlies en biomassa(rest)stromen circulair 2021-2025 (2020)

<https://www.ovam.be/sites/default/files/atoms/files/Actieplan%20voedselverlies%20en%20biomassa%28rest%29stromen%20circulair%202021-2025.pdf>

- www.voedselverlies.be